

Jakt och viltvård

Sammanfattning

I betänkandet behandlas 16 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2007 om jakt och viltvård. Yrkandena berör frågor om åtgärder mot vildsvin, fångstredskap och jakttider m.m. Flertalet motionsyrkanden rör frågor där riksdagen delegerat beslutanderätten till regeringen och till de myndigheter som har särskild sakkunskap på området.

Utskottet föreslår att samtliga motionsyrkanden avstyrks, i huvudsak med hänvisning till att arbete pågår med de berörda frågorna. Vissa motioner tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under mandatperioden, och dessa behandlas därför förenklat.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Bakgrund	4
Utskottets överväganden	5
Förvaltning av vildsvin	5
Jakttider m.m.	7
Jakt- och viltvård – motioner som bereds förenklat	10
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	11
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	11
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 3	13

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **Förvaltning av vildsvin**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:MJ205, 2007/08:MJ231, 2007/08:MJ274 och 2007/08:MJ332.

2. **Jakttider m.m.**

Riksdagen avslår motionerna 2007/08:MJ330, 2007/08:MJ331 och 2007/08:MJ360.

3. **Motioner som bereds förenklat**

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 27 mars 2008

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Claes Västerteg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Claes Västerteg (c), Ola Sundell (m), Jeppe Johnsson (m), Bengt-Anders Johansson (m), Bo Bernhardsson (s), Anita Brodén (fp), Ann-Kristine Johansson (s), Sofia Arkelsten (m), Jan-Olof Larsson (s), Rune Wikström (m), Erik A Eriksson (c), Tina Ehn (mp), Helén Pettersson i Umeå (s), Irene Oskarsson (kd), Jacob Johnson (v) och Dan Nilsson (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Bakgrund

I april 2007 behandlade utskottet 23 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2006 i betänkandet Jakt och viltvård (2006/07:MJU10). Motionsyrkandena berörde frågor om hänsynsfull jakt, Svenska Jägareförbundets allmänna uppdrag, skadskjutningar, viltrapportering, eftersök av trafikskadat vilt, funktionshinder och jakt, jakt på älg och jakt ovan odlingsgränsen. Flertalet motionsyrkanden rörde frågor där riksdagen delegerat beslutanderätten till regeringen och till de myndigheter som har särskild sakkunskap på området.

I betänkandet anfördes att landets viltstammar utgör en nationell tillgång av omistligt värde och värd stor omsorg. Jakt innebär enligt utskottet ett nyttjande av en förnybar naturresurs och har som sådan stor ekonomisk betydelse. Jakten utgör således både ett ekonomiskt tillvaratagande av viltproduktionens avkastning och en uppskattad och från flera synpunkter värdefull fritidsverksamhet. Jägarens roll och betydelse i viltförvaltningen behöver enligt utskottet förtydligas och legitimeras i samhällets och allmänhetens ögon. Enligt utskottets uppfattning är rätt utförd viltvård och jakt det bästa sättet att hålla den svenska viltstammen frisk och livskraftig, och den kan därmed utgöra en tillgång för hela landet. Utskottet föreslog att riksdagen skulle godkänna vad som anförts om uthållig jakt. Samtliga motionsyrkanden avstyrktes, i huvudsak med hänvisning till det arbete som pågick på området. Riksdagen beslutade i enlighet med förslaget.

I april förra året behandlades också frågor om skydd och förvaltning av arter, exempelvis rovdjur, säl och skarv, i motioner från allmänna motionstiden 2006 i betänkandet Biologisk mångfald m.m. (bet. 2006/07:MJU12).

Utskottets överväganden

Förvaltning av vildsvin

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om åtgärder mot vildsvin (c), förvaltningsplan för vildsvin (m), vildsvinspolicy (s) och regler för åteljakt på vildsvin (s).

Motionerna

I fråga om åtgärder mot vildsvin anförs i motion MJ205 (c) att antalet vildsvin i Sverige fortsätter att öka kraftigt, vilket medför att lantbrukare och skogsbrukare drabbas. Även risken för trafikolyckor ökar. För att få ned stammen till en godtagbar nivå krävs jaktvårdsinsatser och att mer effektiva jaktmetoder får tillämpas. Enligt motion MJ231 (m) bör Naturvårdsverket få i uppdrag att upprätta en förvaltningsplan för Sveriges vildsvinspopulation. Även enligt motion MJ332 (s) bör en vildsvinspolicy utformas för att begränsa stammens storlek.

I motion MJ274 (s) efterlyses regler för åteljakt på vildsvin. Vissa små markägare har missbrukat åteljakt genom att kraftigt utfodra vildsvin på sin mark och har därmed skapat en onaturligt stor viltstam som förorsakar skador på grannarnas jordbruk. Därefter har åteljakt utarrenderats till höga arrenden på markområden som ofta är mindre än 10 hektar. Motionären anser att en regel bör införas om att åteljakt endast får äga rum ett visst antal hundra meter från grannmarken. Genom att reglera detta avstånd går det att styra jakten så att den sker på en naturlig stam inom den egna jaktmarken eller inom ett överenskommet jaktvårdsområde.

Utskottets ställningstagande

Riksdagen beslutade år 1987 efter förslag från regeringen att vildsvin ska få finnas frilevande i landet i begränsad omfattning (prop. 1986/87:58, 1986/87:JoU15, rskr. 1986/87:190). Utskottet uttalade att vildsvinen, som har ett stort jaktligt värde, under kontrollerade former åter bör bli ett inslag i den svenska faunan. Allvarigare skada för jordbruket bör kunna motverkas genom ett starkt jakttryck på vildsvinsstammen. Med en lång allmän jakttid bör man kunna räkna med att den jakt som jakträttshavarna bedriver på eget initiativ får den omfattning som behövs för att allvarligare skador ska undvikas. En noggrann uppföljning av stammens storlek förutsattes.

I enlighet med riksdagens intentioner har regeringen beslutat om en lång allmän jakttid på vildsvin i hela landet (jfr bet. 2004/05: MJU7). Vildsvin, utom sugga som åtföljs av årsungar, får jagas under tiden den 16 april till den 15 februari, medan årsunge av vildsvin får jagas hela året. Det är enligt jaktlagen (1987:259) markägaren och jakträttshavaren som har ansvaret för viltvården. Detta innebär bl.a. att viltet ska vårdas i syfte att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna.

Jordbruksministern anförde den 19 december 2007 och den 20 februari 2008 i svar på de skriftliga frågorna 2007/08:475 och 2007/08:769 att antalet vildsvin under de senaste åren har ökat kraftigt i Sverige och att stammen bedöms uppgå till mellan 50 000 och 80 000 djur. Avskjutningen ökar likaså stadigt och uppgår nu till mer än 20 000 djur per år. Den mycket kraftigt ökade vildsvinspopulationen har medfört stora effekter på jordbruk och annat markutnyttjande. Vidare anfördes att ingen annan klövviltsart har så lång allmän jakttid som vildsvin, och därutöver finns omfattande möjligheter till skydds jakt för jordbruket enligt bilaga 4 till jaktförordningen (1987:905). Enligt regeringens uppfattning finns det därmed ingenting som tyder på att ändrade jakttider skulle kunna bidra till att i större utsträckning än i dag begränsa vildsvinsstammens storlek. I stället bör lokala och regionala förvaltningsstrategier och förvaltningsplaner för vildsvin vara en viktig förutsättning för en ändamålsenlig förvaltning. Det är enligt regeringens mening en uppgift för jägare, jordbrukare och arrendatorer att tillsammans arbeta fram sådana förvaltningsstrategier och planer. Det arbetet kräver en god samverkan mellan parterna och har en ideell prägel. Huvudansvaret för förvaltningen av vildsvinsstammen bör mot denna bakgrund ligga på berörda organisationer.

Genom beslut den 20 juli 2006 fick Naturvårdsverket i egenskap av sektorsansvarig myndighet för viltförvaltningen i uppdrag att efter samråd med berörda myndigheter och organisationer göra en översyn av vildsvinsförvaltningen och vid behov lämna förslag till åtgärder som gagnar en långsiktigt hållbar vildsvinsförvaltning.

Naturvårdsverket redovisade regeringens uppdrag i fråga om förvaltning av vildsvin m.m. den 28 december 2007. Naturvårdsverket anser att förvaltning av vildsvin kräver mer samarbete och förvaltning över större geografiskt område än övriga klövviltsarter i Sverige för att förebygga och balansera de skador som vildsvin orsakar. Ökat samarbete behövs för att minska konflikterna mellan i första hand jägarnas intressen och jordbrukarnas, för att kraftigt begränsa vildsvinens skador i jordbruket samt för att minska antalet trafikolyckor med vildsvin inblandade. Naturvårdsverket föreslår skadeförebyggande åtgärder och en strategi för förvaltning. En grundförutsättning för att kunna balansera en vildsvinspopulation är förvaltning över stora sammanhängande geografiska områden, som regel några tusen hektar och uppåt, med gemensamma förvaltningsregler för hela området. Naturvårdsverkets redovisning av uppdraget remissbehandlas för närva-

rande och regeringen kommer därefter att ta ställning till vilka åtgärder som kan behöva vidtas för att begränsa effekterna av den svenska vildsvinsstammen. De frågor som tas upp i motionerna MJ205 (c), MJ231 (m), MJ274 (s) och MJ332 (s) kan väntas bli belysta i samband med det arbetet. Utskottet föreslår därför att motionerna lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av de överväganden som pågår.

Jakttider m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om fångstredskap (s), jakttider (s) och morkullejakt (m).

Motionerna

Fångstredskap

Enligt motion MJ330 (s) bör det göras en översyn av typgodkända fällor vid jakt. Det är viktigt att de fällritningar som finns är anpassade till det material som finns att uppbringa på marknaden i dag. Jakt med olika typer av fällor är förmodligen den äldsta av alla jakttraditioner i Sverige. Ska den få fortsätta och utvecklas i framtiden krävs en ändring av dagens krav på konstruktion och material och ett förtydligande av dessa.

Jakttider

I motion MJ331 (s) framhålls att mården får sina ungar tidigare i söder än i norr, och därför borde ungarna i söder också klara sig utan sina föräldrar tidigare. Detta borde resultera i en tidigare jaktstart i södra Sverige än i den norra delen. Vidare borde Skåne ha en tidigare jaktstart på räv än Norrland om jakttiden ska vara baserad på rävens biologiska klocka, dvs. att man inte ska skjuta bort en rävhona som ungarna är beroende av.

Morkullejakt

Morkullejakt var enligt motion MJ360 (m) tillåten i Sverige innan vi gick med i Europeiska unionen. Nu är det angeläget att göra en översyn av fågeldirektivet och hänvisa till vår tradition. Morkullejakt bör åter göras möjlig.

Utskottets ställningstagande

Fångstredskap

Enligt 11 § jaktförordningen (1987:905) ska fångstredskap vara av godkänd typ för att få användas. Naturvårdsverket prövar efter samråd med Statens jordbruksverk frågor om godkännande av fångstredskap. Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18) gäller för användning av fångstredskap att ett fångstredskap ska vara tillverkat i enlighet med Naturvårdsverkets beslut om typgodkännande. Vid försäljning, överlåtelse eller utlåning av fångstredskap ska säljaren, överlåtaren eller den som lånar ut redskapet bifoga en instruktion för lämplig gillring, säker drift och underhåll. Vid tillverkningen ska tillverkaren se till att fångstredskapet är väderbeständigt och att det märks med den typbeteckning som framgår av beslut om typgodkännande. Redskap som används ska dessutom, vare sig de är gillrade eller inte, märkas med användarens namn, adress och telefonnummer. Även denna märkning ska vara väderbeständig. Uppgifter om användarens namn, adress och telefonnummer krävs inte om fångstredskapet används i hus, gård eller trädgård. För märkning av ripsnara och slagfälla för bäver gäller de villkor som anges i typgodkännandet.

Utskottet konstaterar att det finns färdigbyggda fällor i handeln. Vid tillverkning av fällor är det ur djurskyddssynpunkt och för att inte fånga fel viltart självfallet viktigt att noga följa en ritning. Som utskottet tidigare har anfört (bet. 2006/07:MJU13) ska fångstmetoder som innebär ett stort lidande för djuret inte vara tillåtna.

År 1998 godkände EU två avtal om internationella normer för humana fångstmetoder. Avtalet om internationella normer för humana fångstmetoder mellan Europeiska gemenskapen, Kanada och Ryska federationen (rådets beslut 98/142/EG av den 26 januari 1998) har hittills ratificerats av Kanada (EGT L 42, 14.2.1998, s. 40). Samma år träffades ett avtal mellan Europeiska gemenskapen och Amerikas förenta stater om normer för humana fångstmetoder (rådets beslut 98/487/EG av den 13 juli 1998, EGT L 219, 7.8.1998, s. 24). Avtalen kom till stånd för att undvika handelstvisiter med de viktigaste internationella pälseexportörerna. Avtalen föreskriver att fångstmetoderna ska vara testade och att de ska innebära att djuret omedelbart dör eller att djuret inte får oacceptabla skador vid fångsten. Utskottet förutsätter, liksom vid tidigare behandling av motioner rörande fällfångst, att regeringen även i det fortsatta arbetet verkar för att samtliga parter ansluter sig till avtalen om humana fångstmetoder och att handel med skinn från djur som fångats i fällor som innebär lidande för djuret inte ska förekomma.

Utskottet har erfårit att det inom EU pågår arbete med ett direktiv för fällfångst. Ett förslag till direktiv har avvisats av Europaparlamentet, och kommissionen har återkallat det förslaget och avser att utforma ett nytt. Enligt inhämtade uppgifter anser Europeiska kommissionen att det är nödvändigt med ett direktiv för att inom gemenskapen kunna genomföra

avtalen om humana fångstmetoder. Just nu utarbetas ett vetenskapligt underlag för ett nytt direktiv. Sverige deltar i detta arbete, vilket beräknas vara klart under våren 2009. Tidigast våren 2010 bedöms EU kunna ha ett färdigt direktiv.

Vidare pågår inom Naturvårdsverket en översyn av de föreskrifter som reglerar användningen av fångstredskap. Praktiska test genomförs i enlighet med internationellt överenskomna standarder (ISO 10990-4 och 10990-5), som beskriver tillvägagångssättet vid test av fångstfällor. Resultaten utvärderas utifrån de krav som anges i EU:s ovan nämnda avtal.

Det pågår således arbete med de frågor som motionären belyser i motion MJ330 (s). Utskottet anser att resultatet av arbetet bör avvaktas och avstyrker motionen.

Jakttider

Enligt 29 § jaktlagen (1987:259) får regeringen meddela föreskrifter om tider när olika slag av vilt får jagas inom skilda delar av landet. Nuvarande jakttider bygger på ett omfattande remissunderlag från Naturvårdsverket, länsstyrelser, jägarorganisationer, naturvårdsorganisationer och viltforskningen. Riksdagen har således delegerat normgivningsmakten i dessa frågor till regeringen. Utskottet avstyrker motion MJ331 (s).

Morkullejakt

I jaktförordningen föreskrivs att i de sex nordligaste länen löper den allmänna jakttiden för morkulla under perioden från den 21 augusti till den 31 oktober. I övriga delar av landet får morkulla jagas under tiden den 21 augusti till den 30 november. Som utskottet anförde våren 2000 (bet. 1999/2000:MJU17) beslutade regeringen den 17 juni 1999 att pågående försök med sommarjakt på morkulla inte skulle förlängas. En utvärdering av försöken, som hade pågått under en tvåårsperiod, uppfattades då inte uppfylla vare sig svenska krav eller bestämmelserna i EU:s fågeldirektiv.

Riksdagen har delegerat normgivningsmakten i dessa frågor till regeringen. Efter förnyad kontakt med Jordbruksdepartementet i det aktuella ärendet konstaterar utskottet att det inte har framkommit några nya omständigheter när det gäller jakt på morkulla. I avvaktan på eventuella nya fakta eller nya omständigheter vidhåller utskottet sitt tidigare ställningstagande och avstyrker därmed motion MJ360 (m).

Jakt- och viltvård – motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden (s, m, c) som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Utskottets ställningstagande

Motionsförslagen som återges i bilaga 2, nio motionsyrkanden, rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden. Under 2007 har detta gjorts i betänkande 2006/07:MJU10 Jakt och viltvård, och riksdagen har i enlighet med utskottets förslag avslagit motionsyrkandena. Utskottet ser ingen anledning att nu göra någon annan bedömning och avstyrker därför motionsförslagen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08: MJ204 av Lars-Ivar Ericson och Maria Kornevik Jakobsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder mot vildgäss.

2007/08: MJ205 av Lars-Ivar Ericson och Maria Kornevik Jakobsson (båda c):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder mot vildsvin.

2007/08: MJ231 av Sten Nordin (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Naturvårdsverket i uppdrag att göra en förvaltningsplan för Sveriges vildsvinspopulation.

2007/08: MJ274 av Alf Eriksson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om regler för åteljakt på vildsvin.

2007/08: MJ296 av Krister Hammarbergh (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hela Sverige ska ha allmän jakttid på grågäss och kanadagäss och att samma datum för jaktstart ska gälla i hela landet.

2007/08: MJ305 av Krister Hammarbergh (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett avskaffande av dubbelregistrering vid älgjakt.

2007/08: MJ330 av Ronny Olander (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av typgodkända fällor vid jakt.

2007/08: MJ331 av Ronny Olander (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av jakttiden för skogsmård och rödräv.

2007/08: MJ332 av Lars Wegedal m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utforma en vildsvinspolicy i syfte att begränsa stammens storlek.

2007/08: MJ353 av Karl Gustav Abramsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att trygga fjälljaktreformens fortbestånd samt att i anslutning härtill ompröva bestämmelserna i rennäringsförordningen 3 § i syfte att få till stånd en återgång till regleringen som den var utformad före den ändring som regeringen beslutade om i mars 2007.

2007/08: MJ360 av Cecilia Widegren och Ulf Sjösten (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om morkullejakt.

2007/08: MJ388 av Karl Gustav Abramsson och Michael Hagberg (båda s):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en genomgång och utvärdering av lagen om viltvårdsområden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett reformerat älgförvaltningssystem.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett system för ersättning till dem som deltar i eftersök av trafikskadat vilt.

2007/08: MJ421 av Cecilia Widegren och Ulf Sjösten (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta fram en permanent lösning på hur eftersöksarbetet ska finansieras.

2007/08: MJ456 av Anders Ygeman m.fl. (s):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om översyn av systemet för älgförvaltning.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 3

Motion	Motionärer	Yrkanden
3. Motioner som bereds förenklat		
2007/08:MJ204	Lars-Ivar Ericson och Maria Kornevik Jakobsson (båda c)	
2007/08:MJ296	Krister Hammarbergh (m)	
2007/08:MJ305	Krister Hammarbergh (m)	
2007/08:MJ353	Karl Gustav Abramsson m.fl. (s)	
2007/08:MJ388	Karl Gustav Abramsson och Michael Hagberg (båda s)	1–3
2007/08:MJ421	Cecilia Widegren och Ulf Sjösten (båda m)	
2007/08:MJ456	Anders Ygeman m.fl. (s)	7